

VITA V. HALINARDI

EX DIVIONENS ABBATE ARCHIEPISCOPI LUGDUNENSIS

Auctore anonymo ejus discipulo

(Apud Mabill., *Acta SS. ord. S. Bened. Sæculi VI*, parte II, pag. 34.)

OBSERVATIONES PRÆVIÆ

1. Restaurata per beatum Willelmum in Divionensi Sancti Benigni monasterio regulari disciplina, isthuc ex vicinis longinquisque regionibus viri, nobilitate et doctrina illustres, convolarunt, ut sub tam sancti Patris regimine vitam monasticam amplecterentur. Ex his fuit noster Alinardus, seu Halinardus, qui, primo sub eodem beato Patre prioris officio functus, postmodum ei in abbatis dignitate successit, ac tandem archiepiscopus Lugdunensis factus, toti Ecclesiæ ob vitæ sanctitatem et doctrinæ celebritatem præluxit. Res ejus gestas accurate descripsit anonymus auctor Chronici Sancti Benigni Divionensis qui, cum se fateatur ab eo in monasterium susceptum fuisse, atque in regularis disciplinæ exercitiis eruditum, fidem omnimodam meretur, utpote qui ea scripsit quæ aut ipse viderat, aut ab iis qui rebus gestis fuerant præsentibus accèperat. De hoc auctore jam egimus sæculo IV, parte II, ad annum 878, ubi de Bertilione abbate Divionensi, cujus corporis inventionem, sub nostro Halinardo factam et ibidem relatam, descripsit.

2. Aliquot item Halinardi gesta colligere licet ex variis donationibus, quas Benigniano monasterio ejus tempore factas recenset Perardus in Collectione chartarum Burgundicarum. Nonnullæ ex his memorantur infra a Chronographo, num. 10 et seqq. In charta Gerardi ducis pro Wulfereicurte, anno 1030, cœnobium sancti Benigni religiosæ monasticæ statu nostris temporibus famosissimum sub Halinardo abbate dicitur. In charta Hugonis episcopi Lingonensis ecclesia Sancti Petri in villa Mora monasterio cognomento Pulchrada vel Saxonis Fontanæ, redditur, ut isdem locus monachili dignatione reformandus meliorandusve Halinardo tradatur. Bruno Tullensis episcopus, postea Leo IX, Bertiniacurte duo altaria dedit in ecclesiæ dedicatione, quam Halinardo et Widrico abbate Sancti Apri præsentibus fecit. Idem Halinardus Joanni Romano pontifici scripsit et sacri Palatii vestarario contra canonicos Divionenses, qui jus cœmeterii e Sancti Benigni burgo in castellum Divionense transferre conabantur. Has litteras et alias videsis apud Perardum.

3. Halinardi nomen in fastis sacris locum nondum invenit, ideoque venerabilem appellasse satisfuit; nec alio titulo a Bucelino datur in Menologio Benedictino, die 29 Julii. Eum vero inter præmissos memorant Bollandiani, ad diem 26 Aprilis, quod ea die a Ferrario laudetur. Obiit tamen quarto Kalendas Augusti, ut ex chronographo nostro certum est. Et quidem ea die in libro obituum Ecclesiæ Lugdunensis notatum esse testem habemus Severtium, in Historia archiepiscoporum Lugdunensium, cui vetus nostri monasterii sancti Germani a Pratis necrologium consentit. Severtii aliorumque, qui res Lugdunenses scripserunt, errata in assignando Halinardi regiminis tempore refellere non vacat, cum ad hoc sufficiat hujus vita scriptoris textum, quem non viderant, proferre. Meminit Halinardi Hugo Flaviniacensis abbas in Chronico Viridunensi, ubi ordinationem ipsius anno 1026 consignat. De eodem agit auctor Chronici Besuensis, quem tamen non laudat, eo quod propagata ex Benigniano monasterio ad Besuense regulari disciplina, istud sibi Halinardus tum Divionensis abbas, sibi subjicere tentasset. Sed jam auctorem nostrum audiamus ex tomo I Spicilegii Acheriani, ubi Chronicum integrum ex codice ms. descriptum habetur.

INCIPIT VITA

1. Dominus Halinardus in hoc loco prioris agebat officium; qui, sequenti tempore, etiam abbatis ac pastoris assecutus est nomen et meritum. Cujus memoriam dignum est nos assignare litteris, qui nos dulcibus ac paternis monuit institutis. Hic fuit oriundus Burgundia, nobilium virorum exortus prosapia. Nam pater ejus Lingonum, mater vero Heduorum civis exstitit. Ab ipsis infantia rudimentis studiis litterarum traditus, superna providentia gemina scientia efficacissime claruit. Amabatur paterno affectu a venerabili præsule Heduæ civitatis, Valterio nomine, cujus filius erat in baptisate; ac ideo educabatur ab eo majori diligentia, ut post aptaretur in domo Dei lucerna. Processu vero temporis, decursa pueritia, cum eum jam sibi vindicaret adolescentia, a patre suo est traditus domno Brunoni Lingonum præsuli. Qui, eum liberali cernens ingenio valere, canonicorum studuit collegio copulare. In ea itaque urbe cum philosophos virosque audiret ecclesiasticos, divina inspirante gratia, nulli sodalium erat inferior in sapientia. Fecunditas eloquentiæ gravitate componebatur sapientiæ. Ex materia hujusce compositionis vas esse cœpit electionis, cum foret animi ad cuncta capacis, nihil intentatum, nihil denique liquit inhaustum. Cum jam vestiri cœpisset vernantibus juventutis floribus, ita suam adolescentiam bonis instruxit moribus ut, eo tempore, jam videretur monachus; integrum se et sincerum

omni custodia ab his observabat vitiis quibus contaminari solent homines hujus ætatis. Is enim imbui timebat, ne tenera in ætate his infectus esset quibus, cum vellet, carere non posset, juxta illud quod scriptum est : *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea* (Prov. xxii, 6). Bonorum virorum et maxime prudentium contubernio potitus, turpitudinis sectatores exosus.

2. Igitur cum pro sua omnibus chara benevolentia diligeretur a domno Lamberto Lingonum præsule, cuperetque eum idem pontifex collatis ecclesiasticis gradibus exaltare, ille, respuens labilem et caducam mundi gloriam, hoc studuit opere adimplere quod Dominus præcepit sermone : *Qui vult, inquit, post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me* (Matth. xvi, 24; Luc. ix, 23). Spreta itaque omnibus terrenæ possessionis stipendiis ob spem futuræ repromissionis, habitum sanctæ conversationis sumpsit. Sed non ibi defuit probatio tribulationis. Parentes namque ejus, insequentes eum atque ab hoc monasterio per consensum episcopi vi abstrahentes, nudatum habitum monachi per publicum ita deduxerunt ut, pro hac verecundia, odiret quod tantopere amplectebatur. Sed nihil proficit callida ars maligni contra doctrinam sancti Spiritus; nullo modo quippe valuerunt eum revocare a sua intentione. Verum, parvo transacto tempore fugam iniiit, ut vel extra patriam posset perficere quod in patrio solo non permittebatur adimplere. Sed iterum inseoutus et captus, ad episcopum est reductus, qui eum multis promissionibus et blanditiis demulcebat, si quo modo posset animum ipsius ab hac intentione revocare. At ubi vidit eum in sua persistere sententia, vix tandem permisit ei quod vellet agere. Sic itaque quod cupierat assecutus, deinceps alieno vixit imperio, et in nullo, quantum potuit, deviare a sanctæ institutionis proposito. Is enim procul a se remotis hebetudine et murmure, singularis præ cæteris obedientiæ præminebat virute, implens illud in fratribus quod dicit sanctus Benedictus (Regul., c. 74) : « Obedientiæ bonum non solum abbati exhibendum est, sed etiam sibi invicem obediant fratres. » Enimvero beati Benedicti, cujus subiacebat discipulatu, imitator existens, sapientem Dei stultitiam est adorsus, juxta quod præcipit Apostolus : *Si quis vult inter vos sapiens esse in hoc mundo, stultus fiat ut sit sapiens* (I Cor. iii, 18). Haud secus enim ac philosophi ad syllogismorum argumenta tota se conferunt mentis instantia, ita se contulit ad ea discenda quæ quotidianum per usum in monasterio sunt explenda. Quibus omnibus solerter sibi cura cognitio et experimento memoriæ commissis, videri jam cepit doctior cunctis.

3. Hunc ergo ut in monachico ordine ita prudentem jam dictus pater Willelmus intellexit, congregationi fratrum præficiens, animarum curam eidem commisit. Quod ministerium tanta auctoritate tantaque adimplevit sollicitudine ut omnibus secum conversantibus et exemplo fuerit et terrori, Regulari quidem contentus conversatione, sic studebat parci-

monie ut differre nullatenus videretur a societate communis mensæ. Aliquorum vitia dum conspiceret reprehendenda, prius in unoquoque laudanda canebat; dehinc velut gnarus carpebat. Cunctos tamen sæpius admonebat, ut tales se Deo exhiberent interius quales humana opinio pro religionis habitu ferebat exterius. Per cuncta ergo monasterii probatus officia, omniumque ministeriorum obsequiis non seegre adimpletis, primum præpositi, sub ipsius abbatis imperio, quatuor annis administravit officium; ad ultimum, post præfati patris obitum, pastorem suscipere curam, doctrina id exigente justitiæ, ab omni coactus est fratrum congregatione. Quod, licet invitatus et reluctans, acceptum ministerium, cum cultui vineæ manciparetur divinæ, ut hujus se assignaret colonum, commune utile multorum magis quærebat quam proprium. Cunctis benignus, omnibus æquus; nemini nocebat, quibus poterat prodesse studebat. Sana quippe doctrina ei inerat, quia suæ conditioni quod competebat, illud solerter agebat, propter illud Apostoli : *Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum; sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros* (II Cor. vi, 4). Sanctis et modestis sermonibus inditus, obscenis et turpibus omnino intercludebatur auditus, propter illud quod scriptum est : *Sepi aures tuas spiritibus, et noli audire linguam nequam* (Eccli. xxviii, 28). Adeo lectioni erat deditus ut in itinere positus libellum sæpius gestaret in manibus; itaque in equitando reficiebatur animus legendo. Philosophus vero sæcularisque sapientiæ libros cum legebat, illud sagaci sectabatur industria quod per legislatorem divina vox præcipit de captiva. Hæc quippe quæ in philosophorum libris reperiebantur utilia, hæc sua dignabatur memoria; quæ vero superflua, de amore scilicet rerumque sæcularium cura, hæc quasi venenata radebat et mortifera. Hic calvitium inducebat, hæc, unguium more, ferro acutissimo desecabat. Ex lectionis ergo assiduitate Scripturarum informabatur auctoritate. Ita in canonicis ac monasticis valebat institutis ut nulli videretur secundus in legum decretis ac philosophicis argumentis. Tum virtute et sapientia compositus, fandi quoque honestissime copia ditatus, ita se coaptabat singulis ut omnibus esset diligendus, implens illud Apostoli : *Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos* (I Cor. xi, 22). Quidquid loquebatur, sapientiæ gravitate componebatur. Sermo ejus, sale condite, quo virtutis pondere brevis et rarus, ea prudenti suavitate habebatur pretiosus. Ideoque quotiescunque ad ædificationem moralem faciebat sermonem, ut disertissimus, ita habebatur gratissimus. Gregem sibi commissum provida regens pietate, adversus pessimum sanctis omnibus inimicum concordie sanctoque certamine admonebat pugnare, et eorum quisque quod possit operari, bonum non desistere, ne tunc vellet, quando non liceret. Illis etiam beati Joannis [scilicet, Pauli] sæpius inferebat monita, qui in sua ait Epistola : *Pacem sequimini cum*

omnibus. et sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum (Hebr., XII, 14.)

4. Diligebatur quam plurimum a regibus Francorum Roberto et Henrico. Sed et Conradus imperator et ejus filius Henricus Cæsar illum nimio venerabantur affectu; unde factum est ut, Lugdunensis sedis vacante antistite, ab ipso Henrico imperatore, eo quod olim sibi cognitus et pro religioſa conversatione ac fama sanctitatis erat valde dilectus, oblatus est ei illius episcopatus honor. Ipse vero grave pondus procellosi culminis per custodiam refugit humilitatis, obtendens se monachum ad tantum onus nequaquam fore idoneum. Erat tunc in clero Lingonensi quidam clericus, nomine Odalricus, ætate pariter ac sancta conversatione proventus litteris apprime eruditus, qui tunc in palatio regis aderat, sed tamen principi non plene cognitus. Huc dominus pater noster Halinardus suasit expetendum; quem et sapientiæ ubertas et senectutis commendabat dignitas. His renuntiatis regi verbis, miratus vel quod oblatum honorem sacerdotii tam vilipenderet, vel quod in se denegabat, pro alio tam sollicitè expetebat, accessit; et episcopatus dignitatem memorato domno Odalrico concessit. Quem ipse pater usque ad sedem deduxit; et quæque in obsequia illius competeabant, ac si unus ex familia ipsius, procuravit. Qui rexit Lugdunensem Ecclesiam per annos quinque, verbo et exemplo bonorum operum instruens animos subditorum. Postmodum a quibusdam malevolis et invidis perpeſsus insidias, quem ferro non potuerunt veneno perimere non detrectaverunt. Sicque occisus, cæteris sanctis pontificibus ibidem quiescentibus est aggregatus.

5. Tum demum vox totius cleri, cum consensu populi, ut ad hoc culmen suscipiendum colla submittat hortatur, utque pastoris curam in iis gereret deprecatur. Ad imperatorem legationem mittunt, ut dominus Halinardus pontifex eis detur exposcunt. Imperatoris præceptum mittitur, ut dominus Halinardus intronizetur præcipitur. Sed ejus animus, robore firmatus divino, nequaquam ad hæc flectitur, quousque apostolici papæ conventus est litteris. Joannes, cognomento Gratianus (1), tunc residebat in sede apostolica. Hic ut comperit eum nolle acquiescere deprecantium votis, misit ad eum, præcipiens auctoritate pontificali, ut obediret precibus cleri et populi. Factus igitur apostolici composet compar honoris, duxit apostolicam factis et nomine vitam. Eadem virtus mansit humilitatis, opere multiplicato charitatis. Omnia quæ agebat virtutum sapore condiebat; ut speculi fieri solet inspectione, ita se interius divina considerabat lectione et ex hac mentis ornatus componebatur; deformitatis vero si quid deprehendebatur, justitiæ moderamine corrigebatur. Disertis viris quoties jungebatur et de Scripturis, fieri ut assolet, aliquid proponebatur, libenter audiebat,

(1) Hic Gregorii VI nomen accepit, qui anno 1046, cum Benedicto IX et Silvestro III de Romana sede pulsus fuit, iisque substitutus est Suidgerus Bam-

prudenter, et verecunde respondebat. Prava vero si qua propenebantur, non acriter, sed ingenuo pudore confutabat, non callida argumentatione contra se disputantem superando, sed per venerabilium doctorum exempla benigne docendo. Tunc dicta orthodoxorum tradebat ad medium, cum evangelicis auctoritatibus; atque in hunc modum et eruditissimus declarabatur, et elationis vel eruditionis jactantiam fugere videbatur. Jurare omnino cavebat, ne forte perjuraret, unde quid in palatio imperatoris egerit silendum non est.

6. Henricus tertius imperator Burgundiæ regnum gubernabat, Rodulfus enim Burgundiæ rex sine liberis existens, Henricum secundum Cæsarem hæredem regni fecit. Post quem ad Conradum pervenit imperium; hic sororem prædicti regis, nomine Gisdam, habuit conjugem, de qua genuit tertium Henricum, cui ex successione paterna jure provenit regnum Burgundiæ. In cujus regni termino sita est Lugdunum civitas, quam Lotharius Francorum rex dedit in dotem sorori suæ Mathildæ reginæ, quam despondit Conrado Burgundiæ regi, patri supradicti regis Rodulfi. Igitur propter donum episcopatus dominus Halinardus, ad hoc electus. Henrici Cæsaris curiam adiit, et cum eo episcoporum, quierant suffraganei, legati archidiaconi atque ipsum pastorem quærentes Lugdunenses clerici. Imperator, ut moris est, propter datum honorem episcopi, requisivit ab eo fidei sibi debitæ sacramentum. Horum verborum dominus Hugo archiepiscopus Chrysopolitanus erat sequeſter ac mediator, Ille his auditis verbis, respondit: **C** Si Regis æterni, et regulæ, quam jurejurando promisi, præcepta postposuero, quæ mihi fides erit, ut imperatoris juramentum custodire debeam? Dominus enim dicit in Evangelio: *Non omnino jurare (Matth. v, 34).* Et regula (cap. 4) Patris Benedici præcipit monacho « non jurare, et a sæculi actibus se facere alienum. » Hæc renuntiata regi; miratus et amplectens animo ejus constantiam, volens tamen probare perseverantiam, dixit nequaquam se illi dare pontificatum, si non obediret suis præceptis. At ille ait: **D** Melius est mihi nunquam accipere sacerdotium quam transgredi Dei mandatum. At hæc episcopi illarum partium, et maxime Sigebaudus episcopus Spiræ ubi hæc gerebantur, insistebant, dicentes: Quis est hic qui præsumpsit in palatio principis mandatis ejus non obedire, quod nostrum nemo unquam facere ausus fuit? Aut juret fidem regi, aut abjiciatur. Verum Theodericus episcopus Metensis, et Bruno Leucorum episcopus, ac Richardus episcopus Verdunensium ipsius amici existentes, suadebant principi non debere pro hoc molestiam inferre religioso viro, cujus animum in fide et cæteris virtutibus constantem scirent. Ad hæc imperator ait: Suadete illum, si non vult sacramentum facere, vel ad hoc se proferat ut videatur fecisse, ne mos patriæ norbergensis episcopus sub Clementis II nomine, ut infra dicetur.

stræ annuletur. Respondit ille : Tantumdem est si simulavero ac si fecerim. Absit hoc a me ! Imperator videns eum sic firmum, noluit amplius inquietare illum, solummodo verbo et promissis ipsius fidem assentiens, dedit ei quod petebatur ; ac in sua præsencia fecit illum ordinari, dante ei quæcunque fuerunt sacerdotali benedictioni necessaria. Et non solum ipsi, vel cæteris episcopis, sed etiam levitis ac ministris altaris ita præparabat omnia, scilicet vestimenta, libros, linteamina, ac quæque necessaria ac si esset non princeps, sed famulus. Erat enim idem religiosus rex valde ecclesiasticus, et circa divinum cultum devotissimus.

7. Ordinatus est autem venerandus pater Halinardus per manus domni Hugonis archiepiscopi Chrysopolitani, in loco, qui vocatur Herbrestin, lingua Teutonica, quod in nostra *bonas mansiones* signat, anno ab incarnatione Domini millesimo quadragesimo sexto. Eodem anno perrexit memoratus princeps Romam, ibique tunc suscepit coronam imperii, die Natalis Domini per manus Clementis papæ, quem ipse imperator ordinari jussit, et fecit deponi Joannem, qui tunc cathedræ præsidebat, et Benedictum atque Silvestrum, qui in concilio tunc habito, examinata eorum culpa, inventi sunt non solum Simoniaci, sed etiam pervasores Ecclesiæ Christi. Huic concilio interfuit ipse domnus Lugdunensium archiepiscopus atque memoratus Hugo archiepiscopus, alique plures ex diversis partibus coadunati episcopi. Fuerat ei consuetudo Romam orationis gratia frequenter pergere, ut sanctorum apostolorum ac martyrum, qui urbem illam protegunt, patrocinia imploreret. Erat namque ejus voluntas, ut si fieri posset, ibidem Deo animam redderet. Quapropter non est fraudatus a desiderio suo, sed ut voluit, ita Dominus ei concessit. Defuncto memorato papa Clemente, Romani petierunt eum ab imperatore. Hoc namque a Romanis imperator, data pecunia non parva exegerat, ut sine ejus permissu papa non eligeretur. Ille cognita voluntate principis ac populi, dissimulavit ire ad curiam, donec tardante eo alter eligeretur. Diligebant enim eum valde Romani propter facundiam oris sui et affabilitatem sermonis ; ita enim proferabat vernaculum sonum loquelæ uniuscujusque gentis, quousque Latina penetrat lingua, ac si eadem patria esset progenitus.

8. Domno igitur Leucorum episcopo Brunone, qui appellatus est Leo papa, ordinato (2), evocatus est ab ipso Romæ ad concilium domnus archiepiscopus Halinardus, simulque omnes episcopi Galliæ, ad pertractandum inibi de statu et correctione sanctæ Ecclesiæ. In ipso anno ipse domnus papa perrexit Franciam, et Remis habuit concilium episcoporum, ibique fuit cum eo prædictus pater noster ; tuncque fuit translatum corpus sancti Remigii ab ipso domno apostolico et episcopis, qui ibi adfuerant ; et ipsa

(2) Leo sedem iniit anno 1049 ; quo item anno Remensæ concilium habitum fuit.

(3) Ejus epitaphium laudat Bucelinus in Meno-

ecclesia sacrata. Tertio prædictus papa habuit concilium in urbe Roma, quod adfuit prælatus præsul, indeque iterum in Galliam properant comes individuus exstitit. Veniens vero ad civitatem Lingonas, ordinavit ibi in præsentia papæ domnum Arduinum episcopum, pro illo qui fuerat ejectus. Rursum, sequenti anno, Romam pergens, cum ipso domno apostolico properavit Beneventum et Capuam, montem Cassinum, atque montem Garganum ad Sanctum Michaellem archangelum. Ideo namque prædictus papa perrexit illas in partes ut habitatores terræ illius, si posset, aliquo modo relevaret ab oppressione, qua nimirum erant gravati a Nortmannis. At quia domnus præsul Halinardus præpotens erat in verbis, et ad suadendum quolibet lingua sufficiebat, propter hoc, ut mediator et legatus pacis inter prædictos Nortmannos et ipsum esset, domnus apostolicus secum duxit eum. Inde regressus, quoniam ad colloquium imperatoris, qui tum forte erat in finibus Hungariæ, properabat, jussit cum prædictus papa Romæ residere, donec ipse rediret. Erat in ejus comitatu dictus Lingonensis episcopus Hugo. Is penitens eorum quæ haud secus [*al.*, cæcus] egerat, domnum expetiit papam, ut de commissis modum penitentiae et absolutionem delictorum imploraret. Ipse vero apostolicus, sicuti erat misericors et benignus animo, ut vidit eum vere penitentem et afflictum, condolens ei statim induisit, dicens sufficere ad penitentiam ea quæ passus fuerat ; ab eunte quoque, post absolutionem dilectorum, muneravit amplissime, dans in super licentiam recipiendi episcopatus.

9. Venientes ergo Romam, domnus Halinardus vales facturus ipsi et cæteris sociis discubuit cum eis ad mensam, ubi oblatus est ei piscis a quodam falso amico, veneno infectus. Ex quo omnes perceperunt, tam ipse quam cæteri, vel infra octo dies mortui sunt, vel post longam ægritudinem consumpti obierunt. Duo monachi ex hoc loco, qui cum eo erant, hoc cibo interfecti sunt. Obiit quarto Kalendarum Augusti, anno ab incarnatione Domini millesimo quinquagesimo secundo, peractis in pontificio annis septem in regimine hujus loci annis viginti. Præcipit se poni ad sanctum Gregorium ad Clivum Scauri. Illum enim locum domnus papa concesserat ei ad manendum. Sed nobiles Romani, qui ad visitandum eum venerant, dum viveret, ad Sanctum Paulum jusserunt deferri corpus, ibique honorifice traditus est sepulturæ, ad lævam partem ecclesiæ, et arcus super tumulum ejus ædificatus (3). Omne ornamentum, quo utebatur ad sacrum ministerium, transmisit sancto protectori suo Benigno, cum non parva auri quantitate et vasis argenteis quæ erant in ejus officio. Auxit ornatum hujus ecclesiæ maxima ex parte, inter quæ crucem auream gemmis ornatam fabricari fecit. Libros etiam plures conscribi logio, duobus his versibus expressum :

Factus apostolici consors et compar honoris,
Duxit apostolicam factis et nomine vitam.

jussit, officinas hujus monasterii renovavit, et quam omnibus eruditus esset artibus, tamen in geometria et physica plurimum studebat. Quæ vero in hoc loco augmentata sunt in terris et possessionibus in diebus ejus, non est silendum.

10. Hugo Chrysopolitanæ sedis archiepiscopus, ipsius valde familiaris amicus, dedit ecclesiam sitam in burgo Salinis dicto, quam sui genitores a fundamentis extruxerant; et est sacrata in honore sanctorum Symphoriani et Agathæ martyrum; sanctusque Anatolius confessor inibi quiescit. Cujus loci donationem posuit super altare sancti Benigni, die Natalis ipsius martyris ibidem missas celebraturus, atque coram omni populo qui convenerat, obligavit excommunicationis vinculo, qui illum locum subtraheret a dominio abbatis et monachorum Divionensium. Hæc donatio facta est anno ab incarnatione Domini millesimo trigesimo septimo, indictione quinta, episcopatus sui anno sexto. Concessit per episcopale privilegium alteram ecclesiam, in eodem burgo sitam, sanctæ Mariæ honori dicatam, quam ecclesiam Rainaldus comes dedit sancto Benigno, pro requie animæ patris sui Ottonis, vocati Wilhelmi (4), proque ejus largitione accepit a domno Halinardo pecuniam non parvam, dum adhuc prioris gereret officium.

11. Dedit prædictus comes Rainaldus in suprascripto burgo locum ad ecclesiam construendam, in quo exstructa fuit capella in honorem sancti Andreæ apostoli; quæ, ex materia lignorum facta, per incuriam ad nihilum postea fuit redacta. Dedit in Evoregio terram, quæ fuit Theudeberti; quæ a monachis aliquandiu possessa est, sed propter contrarietates, quas Odilo quidem faciebat eis, intermissa ab his, usque dum possidentibus ipsis locum sancti Anatolii, iterum jam dictus comes restituit illis. Actum est hoc ab incarnatione Domini millesimo vigesimo sexto, post mortem Wilhelmi comitis qui ipso anno obiit. De habitatoribus vero ipsius oppidi, aliquanti clerici vel laici venientes ad conversionem monachicam in hoc monasterio, dederunt facultates suas sancto protectori nostro Benigno. Aliquanti, offerentes filios suos, similiter contulerunt de rebus suis; inter quos pater meus me offerens, exceptis aliis rebus, dedit se-

(4) Plura de hoc Ottono habentur in Vita beati Guillelmi Divionensis, quæ data est in priori hujus sæculi parte.

(5) Id factum est anno 1038, ut ex charta ea de

cus puteum domum et sedem unius caldarie, quæ super solutione census data est postea ea conventionem ut qui eam teneret quadraginta sex solidos omni anno persolveret.

12. Aliquanto post, transacto tempore, idem memoratus comes Rainaldus juxta castellum, Vesullum dictum, dedit ecclesiam in honore sancti Georgii sacratam, ut ibi construeretur monasterium, et quatuor monachi ibidem constituerentur qui, omni tempore Deo servientes, exorarent pro requie animarum patris sui, ac matris, fratrisque, ac pro semetipso omnique parentela. Dedit ad eorum stipendia vineas et terras, vel quodcumque fuit necessarium: piscationem insuper cum hominibus, qui de hoc ministerio sibi serviebant. Huic donationi præsens fuit memoratus archiepiscopus Hugo; deditque per baculum, quem ferre manu solebat, altare prædictæ ecclesiæ abbati Halinardo, et ob memoriam hujus rei commutaverunt virgas suas. Burchardus quoque comes dedit locum, Offonivilla dictum, quondam nobilem abbatiam, et in honore sancti Leodegarii consecratam, utque monasticus ordo ibidem repararetur, deprecatus est enixius memoratum abbatem Halinardum.

13. Sed et Rotgerius dominus castri, quod vocatur Wangionum rivus, ecclesiam a patre suo Widone, in honorem sancti Stephani constructam, ea intentione largitus est, ut, expulsis canonicis, monachi ibi collocarentur ad serviendum Deo die noctuque. Rainaldus etiam possessor castri, quod Castellion dicitur, ad obitum veniens ac sumens habitum monachicum, dedit potestatem Sancti Juliani cum omnibus ad eam pertinentibus terris et mancipiis, atque ecclesia ipsius sancti nomini dicata, ubi petiit monachos constitui, qui pro ejus anima ac cæterorum fidelium exorarent Deum (5). Simili modo Albertus comes Metensis dedit villam, quam dicunt Wifereicurtero, cum mancipiis utriusque sexus. Ipse quidem in vita sua dare disposuit, sed eo mortuo Girardus dux filius ejus adimplevit (6). Necnon et matrona quædam, Letgardis nomine, soror Lamberti episcopi, dedit ecclesiam, sitam in villa dicta Islo, super Mosam fluvium in comitatu Bassiniacensi.

re data patet, quam Perardus, cum aliis donationum hic memoratarum exhibet in sua Collectione.

(6) Anno 1033, ex charta apud Perardum.

HALINARDI EPISTOLÆ

EPISTOLA PRIMA

AD JOANNEM XIX PAPAM.

[Vide in JOANNE XIX, ad an. 1038, *Patrologiæ tom. CXXI.*]

D

EPISTOLA II.

AD EIUQUE SACRI PALATII VESTARARIUM.

[*Maill. Annal. ord. S. Bened. IV. 729.*]

Domno filio sacri palatii vestarario, primo sena-